

Minister Kultury i Dziedzictwa Narodowego

Hanna Wróblewska

Pan
Szymon Hołownia
Marszałek Sejmu Rzeczypospolitej Polskiej

Szanowny Panie Marszałku,

odpowiadając na interpelację nr 7310 posłów Tomasz Piotra Nowaka i Krzysztofa Gadowskiego z 15 stycznia 2025 roku w sprawie wzrostu płac pracowników bibliotek publicznych, uprzejmie proszę o przyjęcie następujących wyjaśnień.

Ad 1.

Zgodnie z obecnym porządkiem prawnym w omawianej sytuacji znajdują zastosowanie przepisy ustawy z 25 października 1991 r. o organizowaniu i prowadzeniu działalności kulturalnej (tj. Dz. U. z 2024 r. poz. 87), w tym art. 9 ust. 2 (w związku z art. 2) stanowiący, że prowadzenie działalności kulturalnej jest zadaniem własnym jednostek samorządu terytorialnego o charakterze obowiązkowym, a zatem finansowanym z budżetu tej jednostki, w którym podział środków i ich przeznaczenie określone jest przez władze samorządu terytorialnego w drodze uchwały budżetowej. Ponadto zgodnie z art. 12 tej ustawy organizator zapewnia instytucji kultury środki niezbędne do rozpoczęcia i prowadzenia działalności kulturalnej oraz do utrzymania obiektu, w którym ta działalność jest prowadzona.

W związku z tym właściwość w zakresie zwiększenia wynagrodzeń i poprawy sytuacji pracowników w samorządowych instytucjach kultury, w tym bibliotekach jednostek samorządu terytorialnego znajduje się obecnie w gestii ich organizatorów, tj. właściwych jednostek samorządu terytorialnego.

Zważywszy na to, że Minister Kultury i Dziedzictwa Narodowego nie jest organizatorem bibliotek samorządowych, nie ma możliwości oddziaływania na zwiększenie wynagrodzeń pracowników tych podmiotów poprzez bezpośrednie przekazanie środków finansowych z budżetu państwa na ten cel.

Niemniej jednak nie ulega wątpliwości, że kultura to jeden z kluczowych obszarów w ramach funkcjonowania Państwa, który wymaga pilnych działań, w tym tych ujętych również w *Umowie koalicyjnej Koalicji Obywatelskiej, Trzeciej Drogi i Nowej Lewicy*. Kultura potrzebuje odpolitycznienia, podniesienia społecznego prestiżu instytucji kultury, wyeliminowania dysproporcji w zakresie charakteru i liczby świadczeń osób tej grupy pracowników oraz unormowania statusu zawodowego artystów.

W bieżącym roku resort kultury planuje dokonanie analizy powyższej sytuacji. Jednym z pierwszych planowanych w tym zakresie kroków, przy uwzględnieniu wyników powyższej analizy i możliwości budżetu państwa, będą działania w celu doprowadzenia do wprowadzenia dodatkowego wynagrodzenia rocznego w państwowych i samorządowych instytucjach kultury. Ustalenia będą prowadzone przy udziale m.in. przedstawicieli środowisk kultury oraz w konsultacji z jednostkami samorządu terytorialnego. Ministerstwo chciałoby wprowadzić te przepisy jak najszybciej, niemniej należy wziąć pod uwagę m.in. konieczność zabezpieczenia odpowiednich środków finansowych, przede wszystkim w budżetach poszczególnych jednostek samorządu terytorialnego.

Informacja dotycząca zasad przetwarzania danych osobowych przez Ministra Kultury i Dziedzictwa Narodowego oraz praw osób, których dane są przetwarzane została zamieszczona na stronie <http://bip.mkidn.gov.pl> w zakładce ochrona danych osobowych.

Ad 2.

Zgodnie z ustawą z dnia 27 czerwca 1997 r. o bibliotekach grupę bibliotek publicznych tworzą Biblioteka Narodowa oraz biblioteki jednostek samorządu terytorialnego. Ustawa stanowi, że organizator zapewnia warunki działalności i rozwoju biblioteki, odpowiadające jej zadaniom, w szczególności lokal oraz środki na wyposażenie, prowadzenie działalności bibliotecznej, zwłaszcza zakup materiałów bibliotecznych, doskonalenie zawodowe pracowników. Należy dodać, że biblioteki publiczne są instytucjami kultury i działają również w oparciu o przepisy ustawy o organizowaniu i prowadzeniu działalności kulturalnej.

Brak wystarczającego finansowania działalności statutowej bibliotek publicznych, pozwalającego na satysfakcjonujące wynagradzanie pracowników w wysokości odpowiadającej ich doświadczeniu, kwalifikacjom i nakładowi pracy, jest pochodną trudnej sytuacji finansowej poszczególnych jednostek samorządu terytorialnego – organizatorów tych instytucji. Może być także częściowo spowodowany faktem, że dla niektórych jest kultura, w tym m.in. działalność biblioteczna, nie jest uznawana za zadanie priorytetowe.

Minister Kultury i Dziedzictwa Narodowego może przekazywać środki na działalność statutową – w tym na wynagrodzenia – wyłącznie instytucjom kultury, dla których jest organizatorem. Może jednak wspierać samorządowe biblioteki publiczne, udzielając dofinansowania w formie dotacji celowych na projekty czytelnicze, kulturalne czy edukacyjne, realizowane przez te instytucje, w ramach corocznie ogłaszanych programów rządowych lub programów własnych instytucji nadzorowanych przez MKiDN. Należy podkreślić, że głównym programem, służącym m.in. wsparciu bibliotek publicznych, jest Wieloletni Program Rządowy Narodowy Program Rozwoju Czytelnictwa 2.0 na lata 2021-2025 (NPRCz 2.0).

W większości programów dopuszczalne jest dofinansowanie kosztów honorariów i wynagrodzeń osób realizujących czynności niezbędne do merytorycznej realizacji i koordynacji działań projektowych. Możliwe jest to również w Kierunku Interwencji 4.1. NPRCz 2.0. „BLISKO – Biblioteka | Lokalność | Inicjatywy | Społeczność | Kooperacja | Oddolność”, wspierającego projekty realizowane przez biblioteki publiczne.

Odnosząc się natomiast do wsparcia bibliotekarzy zaangażowanych w projekty promujące czytelnictwo i edukację, warto wspomnieć, że wyróżniający się w działalności na rzecz kultury bibliotekarze, mogą – na wniosek uprawnionych podmiotów - otrzymywać indywidualne nagrody finansowe Ministra Kultury i Dziedzictwa Narodowego zgodnie z obowiązującymi w tym zakresie przepisami.

Powyższe przykłady wsparcia bibliotek i bibliotekarzy, wyróżniających się w działaniach z zakresu upowszechniania kultury i czytelnictwa, dotyczą wybranych osób i instytucji.

Ad 3.

Zmiana stereotypów dotyczących bibliotek i czytelnictwa jest jednym z wyzwań wspomnianego programu wieloletniego NPRCz 2.0. Do założeń Programu należy przekształcenie bibliotek publicznych w nowoczesne centra aktywności społecznej, oferujące nie tylko dostęp do informacji i atrakcyjnych zasobów bibliotecznych, ale także do usług – kulturalnych i edukacyjnych. Cel ten, który ma przyczynić się do zmiany wizerunku bibliotek oraz podniesienia ich rangi, realizowany jest poprzez dofinansowanie zakupów publikacji do zbiorów bibliotecznych (Kierunek Interwencji „Zakup i zdalny dostęp do nowości wydawniczych”), modernizację bądź budowę nowych obiektów bibliotek (Kierunek Interwencji „Infrastruktura bibliotek 2021-2025”) oraz dofinansowanie inicjatyw wzmacniających rolę bibliotek publicznych jako „trzeciego miejsca” jednoczącego społeczność lokalną, przyczyniającego się do rozwoju aktywnego czytelnictwa

i uczestnictwa w kulturze, m.in. poprzez wzmacnianie kompetencji pracowników bibliotek (Kierunek Interwencji „BLISKO”).

Minister Kultury i Dziedzictwa Narodowego jest również fundatorem nagród w corocznym Konkursie Stowarzyszenia Bibliotekarzy Polskich „Bibliotekarz Roku”. Konkurs służy wzmocnieniu prestiżu zawodu bibliotekarza oraz promowaniu tych bibliotekarek i bibliotekarzy, którzy osiągają w swojej pracy ponadstandardowe wyniki, odznaczają się kreatywnością i zaangażowaniem.

Ad 4.

Należy nadmienić, że zawód bibliotekarza został zderegulowany w 2013, czego konsekwencją stało się uchylene przepisów wykonawczych, dotyczących wymagań kwalifikacyjnych uprawniających do zajmowania w bibliotekach stanowisk bibliotekarskich oraz stanowisk dla specjalistów innych zawodów związanych z działalnością biblioteczną. Obecnie ustawa o bibliotekach określa jedynie minimalny poziom wykształcenia (tj. średnie lub średnie branżowe) dotyczący pracowników merytorycznych zatrudnianych w bibliotece. Tak sformułowany przepis oznacza przeniesienie na pracodawców kompetencji dotyczących potwierdzania kwalifikacji pracownika i dostosowywanie wymagań do potrzeb konkretnej placówki.

W odniesieniu do wynagrodzeń pracowników bibliotek publicznych, które, jak wspomniano wcześniej, posiadają status instytucji kultury, obowiązują przepisy ustawy o organizowaniu i prowadzeniu działalności kulturalnej oraz rozporządzenia w sprawie wynagradzania pracowników instytucji kultury. Nie określają one obecnie wykazu stanowisk w instytucjach kultury (m.in. w bibliotekach) oraz widełek płacowych obowiązujących na poszczególnych stanowiskach. Kwestie te regulowane są indywidualnie w poszczególnych instytucjach. Decyzje w sprawie wysokości wynagrodzeń pracowniczych uzależnione są od możliwości budżetowych instytucji, w tym od wysokości dotacji podmiotowej otrzymywanej od organizatora.

Z poważaniem

z up. MINISTRA KULTURY
I DZIEDZICTWA NARODOWEGO

SEKRETARZ STANU

Maciej Wróbel